

“És bo que Llatinoamèrica no formi part de les prioritats dels Estats Units”

Quin balanç fa de l'últim any del Mercosur?

—El 2006 ha estat un bon any per al Mercosur. Veneçuela hi ha ingressat com a membre de ple dret i ja s'analitza la incorporació de Bolívia, els dos països amb més reserves de petroli i gas d'Amèrica. A més, s'ha aprovat la conformació del Parlament, que implicarà un pas cap a la supranacionalitat del bloc, i hi ha hagut avenços importants en la dimensió social. Per al 2007, el meu objectiu és treballar en el desenvolupament productiu de Mercosur, mitjançant la col·laboració entre els sectors econòmics i cercant noves oportunitats de negoci; unes oportunitats que caldria que fossin distribuïdes més democràticament.

—Però aquest ha estat també un any amb problemes...

—Perquè tots aquests progressos es mesclen amb incompliments evidents. El discurs dels nous líders llatinoamericans encara no s'ha dut a terme, és a dir, hi ha una esquerda entre el compromís que expressen els presidents i el dia a dia de Mercosur. Tenim una administració molt burocràtica, amb poca capacitat d'innovació, i que ha de prendre moltes precaucions abans de fer salts de qualitat en l'estructuració organitzativa i institucional del bloc. Per això cal generar accions que reduïxin aquesta distància entre la paraula i els fets, ampliant les dimensions de la integració des del punt de vista comercial cap al social i cultural. De totes maneres, caldrà esperar si volem veure majors avenços d'integració, perquè venim de crisis nacionals i seran necessaris cinc o sis anys d'estabilitat econòmica, de creixement del 4 o 5% i, sobretot, de consolidació democràtica.

—Existeix una confrontació entre el Mercosur i el projecte integrador de la Comunitat Andina de Nacions (CA), més orientat cap als Estats Units?

—Això hauria pogut semblar una victòria del conservador Álvaro Noboa a

Carlos Álvarez (Buenos Aires, Argentina, 1948)

és president de

la Comissió

de Representants de

Mercosur, l'aliança

econòmica formada

per diversos països

llatinoamericans amb

governos d'esquerra

i que pretén articular

una força regional

més allunyada de la

influència dels Estats

Units. Álvarez, que fou

vicepresident del

Govern argentí del

1999 al 2001, parla

de la importància

d'aquesta entitat

supranacional en

l'equilibri geopolític

de Llatinoamèrica.

l'Equador. Però el triomf de Rafael Correa impedeix que prosperi aquesta visió de països del Pacífic ordenats, creïbles, estables, amb tractats de lliure comerç (TLC) amb els Estats Units. La victòria de Correa torna a col·locar Mercosur en el nucli dur de la integració i el procés més reeixit que mai en el camí cap a la Comunitat Sud-americana de Nacions. Tenim Bolívia, que està plantejant per-

tànyer als dos blocs; l'Equador, que, com una excepció històrica, mostra avui una major afinitat cap al Sud. I Veneçuela, un país que sempre havia girat cap al Carib i el nord de Sud-amèrica, de cop i volta ara s'orienta cap als països del sud.

—Aquests canvis responen al naixement d'una nova esquerra llatinoamericana?

—Hi ha un canvi d'època respecte als anys vuitanta i noranta, que van ser dècades de governs i projectes frustrats. Llavors els paradigmes van ser processos modernitzadors molt conservadors i excloents, que van deixar seqüeles molt negatives en termes d'una visió integral de desenvolupament. A partir d'aquest diagnòstic que van fer les societats, no és casual que en cada país es triessin alternatives superadores i diferents. En els països on el sistema polític funciona, amb partits amb certa legitimitat, les societats han triat els partits que havien demostrat més compromís amb el canvi social, que en general són partits amb tradició d'esquerra. Aquest ha estat el cas del Partit dels Treballadors (PT) del Brasil o del Front Ampli a l'Uruguai. En els països amb un sistema de partits, com ara Veneçuela, han emergit lideratges nacionals d'acord amb la seva pròpia tradició. L'Argentina ha estat un cas atípic, perquè es tracta d'un sistema de partits a mig fer.

—I qui és el comú denominador de tots aquests projectes?

—Tots coincideixen a expressar l'arribada al poder dels sectors subordinats. Si posem com a exemple el Brasil, el país més gran de la regió, el triomf de Lula ha significat la fi d'un cicle en què dominava el populisme de dreta. Per diferents raons, els pobres llatinoamericans no votaven propostes d'esquerra.

—Xile, amb Michelle Bachelet, és un cas particular?

—Xile és un model que busca un poder més proper a la ciutadania, una certa renovació dels estils. I no solament contra la manera de governar de la Con-

certació, sinó també contra la del president Ricardo Lagos, que encarnava un model reeixit però distant de la gent. Ara, amb la mort de l'exdictador Augusto Pinochet, podem dir que sorgeixen demandes socials que estaven reprimides sota l'excusa de la transició. Amb Bachelet sorgeix un lideratge més d'acord amb aquest nou moment de Xile.

— **Com avalua la relació entre Llatinoamèrica i els Estats Units?**

— És bo que els Estats Units no ens tingui en l'agenda, que no siguem part de les seves prioritats. I és molt important que siguem marginals als conflictes més estratègics del món, perquè ens dona més oportunitats. Això no ho dic des del punt de vista ideològic, ho dic perquè els Estats Units, llevat d'algun període curt de temps, no ha vist mai l'hemisferi sud com un soci menor per al desenvolupament. Sempre ens ha vist o com el pati del darrere del conflicte est-oest, o com la reserva ideològica de la baralla capitalisme-comunisme. No ens ha vist mai com va veure Europa amb el Pla Marshall.

— **L'ingrés de Chávez al Mercosur no exposa aquesta organització a la confrontació amb els Estats Units?**

— La política exterior del Mercosur no és ni serà només una. Ni Lula, ni Néstor Kirchner, ni Tabaré Vázquez, ni Nicanor Duarte no han tingut la posició de confrontació que té amb els Estats Units el Govern de Veneçuela, que va haver de suportar un cop d'estat orquestrat per Washington. D'aquesta manera, el Mercosur haurà de conviure amb aquestes diferències sense que passi res, perquè en un curt i mitjà termini el bloc no pot aspirar a tenir una política de Defensa sud-americana comuna, cosa que arribarà en un moment de major maduresa de la integració.

— **És possible un acostament entre el Mercosur i la Unió Europea?**

— És difícil, perquè Europa no millora l'oferta. Continua insistint en un tractat absolutament asimètric i altament perjudicial per als nostres interessos.

— **El Brasil és capdavanter a Sud-amèrica?**

— És difícil plantejar el lideratge en el mateix registre que es podria plantejar el d'Alemanya o França a la Unió Europea. Líder és el país que està en condicions de finançar el desenvolupament o

que permet sense cap tipus de traves ampliar els mercats dels països més petits. Cap de les dues definicions no s'adiu amb el cas del Brasil, que, com que és un país extraordinàriament federal, té moltes traves d'accés al mercat. Tot això, a pesar de la voluntat expressada per Lula, que ha estat el president més compromès amb la integració, amb mesures que li van ocasionar fins i tot un cost polític altíssim. Una cosa és que el volum de la seva economia li doni un paper de protagonista i una altra cosa és lideratge.

— **Vostè està a la cuina del Mercosur. Quin és l'ànim que percep entre els presidents?**

— De Lula i de Kirchner, molt bo. En el cas de l'Uruguai, el Govern té una ala, representada pel seu ministre d'Economia Danilo Astori, molt crítica amb el Mercosur i a favor de seguir el model xilè. A l'Uruguai, però, la tensió en el Govern de Tabaré s'ha saldat a favor del Mercosur. Quant a Chávez, el Mercosur ha guanyat molt amb l'ingrés al bloc i allunyant-se de la CA. Li ha servit sobretot com a plataforma per enfortir el seu discurs i el seu protagonisme internacional.

Federico Rivas Molina
Buenos Aires